

Carta oberta a un separatista.

Carta adreçada per Joan Comorera a J. Carbonell Puig. Mèxic, DF, 3 de juliol de 1942.

Sr. J. Carbonell Puig

Santiago de Cuba

Distingit compatrici:

El 28 de juny vaig rebre la vostra carta datada el 8 del mateix mes. Potser la causa d'això ha estat un «censor espanyol» a sou del Govern cubà, que es va donar el gust d'emplenar la vostra carta de comentaris marginals baixos de sostre. Per les nicieses que diu aquest individu segurament va «fer» la nostra gloriosa guerra a milers de quilòmetres de distància. Ben servit està el Govern Cubà.

(...) vull aprofitar l'avinentesa que m'heu ofert per aclarir algunes qüestions.

Primera qüestió: No és veritablement obligat que «fill de Catalunya que domini l'idioma amb tanta facilitat» hagi de sentir-se «separatista». Encara que la premissa és falaguera per a mi, la conclusió no pot ésser més absurda. Hi ha un parentiu entre l'afirmació vostra i l'enrenou que certs pseudo-intel·lectuals fan quan llegeixen l'estrafet català d'un obrer que s'esforça per fer-ho bé. Val més que ho deixem córrer!

Segona qüestió: El full que publica el vostre Grup, i en el qual vos hi col·laboreu, ens tracta bajaranament, al PSU de C i a mi. Retorceu com us plau els nostres arguments. No sou pas lleials envers el partit de la classe obrera catalana. Suposo que vós i els vostres amics heu estat sorpresos per un senyor Miquel Ferrer, un «separatista» rescalfat i de darrera hora. ¿Ja sabeu qui és aquest subjecte, al qual heu ofert les columnes de la vostra publicació i per la paraula del qual ens tracteu sovint amb grolleria poca-solta? En poques paraules ho diré. Ferrer fou secretari general de la UGT catalana i membre dirigent del PSU de C. Avui és un traïdor, un troskista, un de tants agents nazi-feixistes, camuflat de separatista i ultra-revolucionari. L'enemic que teníem en els nostre rengles va ésser descobert en el moment suprem de la nostra lluita. La matinada del 26 de gener del 1939 ens vàrem reunir al Casal Carles Marx,

de Barcelona, les direccions del PSU de C, UGT i JSU de C per tal d'analitzar la situació i prendre acords. La situació era, veritablement, paorosa. Els Governos de la República i de la Generalitat feia dies que havien sortit de Barcelona i les direccions dels partits i organitzacions d'Espanya i Catalunya, menys la direcció del Partit Comunista d'Espanya que va estar amb nosaltres fins el darrer moment, també; l'exèrcit teòric que havia de defensar Barcelona estava constituït per divisions esquelètiques, esgotades per 34 dies de combats incessants, sense repòs ni possibilitat de rellevament, contra un enemic immensament superior en nombre i en armament, era insuficient per cobrir el vast perímetre de la ciutat, els avions i els canons antiaeris foren retirats el 24 i els avions alemanys i italians volaven tocant gairebé els terrats de Barcelona, impunement; les forces d'assalt i carrabiners, que podien ésser un reforç per a un exèrcit impotent, se n'anaren la mateixa matinada del 26; els moros havien ocupat la muntanya de Sant Pere Màrtir el capvespre del 25 i altres cossos de l'exèrcit feixista avançaven sobre Mataró amenaçant de tallar l'única carretera de sortida. A la nostra disposició no teníem més que uns quadres sindicals, grups de militants vells, un nucli fort de dones i de joves socialistes unificats d'abnegació sublim i d'heroisme sense parió. Tota la resta, àdhuc la població obrera útil, era a l'exèrcit. Reunides les tres direccions varen discutir el que calia fer. Tothom va opinar el que va voler, i, per unanimitat, es va aprovar aquesta proposició: quedar-se a Barcelona mentre hi hagués un soldat per defensar-la. Ferrer assistí a la reunió i votà com els altres. Acabada la reunió cadascun se n'anà al lloc de combat que li corresponia. Ferrer, traint l'acord i els seus deures de secretari general de la UGT, fugí vergonyosament cap a Girona. Féu més encara. Va reunir uns quants secretaris de federacions que l'esperaven, els va dir que s'havia pres l'acord de marxar tots immediatament i se'ls endugué amb ell, privant així la direcció del PSUC dels homes que més havien de servir en el desenvolupament del pla de treball aprovat per tal d'ajudar l'exèrcit en la defensa de Barcelona. Malgrat tot, nosaltres, complírem amb el nostre deure. Vàrem sortir de Barcelona a les 4 de la tarda del dia 26 amb els darrers soldats de la República, quan els feixistes estaven ja a les Rambles. La bandera catalana, la de conseller de Catalunya que jo portava en el cotxe, va ésser la darrera a passar pels carrers de Barcelona envaïda. En l'angoixa immensa d'aquella hora tinguérem almenys, aquest conhort. Als 22

dies de passar la frontera, es va reunir prop de París el CC del PSU de C. El CC va jutjar la conducta de Ferrer i, unànimement, va acordar la seva expulsió per covard i desertor i per traïdor a la classe obrera i a Catalunya. Vet ací un avenç de la biografia del vostre indesitjable corresponsal.

Tercera qüestió: Jo no sóc separatista. Sóc internacionalista. Per tant, no puc pas fer el que em demaneu. Si fos separatista, tampoc ho faria. Entenc que per a tots els catalans, separatistes o no, hi ha avui una qüestió prèvia a resoldre: l'anihilament de Franco i Serrano Suñer, dels pistolers falangistes i dels invasors alemanys. Si aquesta qüestió prèvia no és resolta, vós que sou separatista veieu la manera d'assolir la independència de Catalunya? Aquesta qüestió prèvia, específica nostra, ens en planteja una altra: l'anorreament de Hitler i Mussolini, del nazi-feixisme. Les qüestions prèvies ens assenyalen la nostra conducta, el camí a seguir, la màxima concentració del nostre esforç, mentre la nostra ideologia no sigui feixista, o empeltada de feixisme: fer-ho tot per contribuir a l'aixafament immisericorde del nazi-feixisme, val a dir, combatre sense treves ni reserves el franquisme, el règim titella, còmplice, que s'emparà d'un Estat del qual formem part, us agradi o no. Honradament no pot ésser altra la nostra aportació a la lluita universal contra el nazi-feixisme. Honradament vull creure que aquest serà el vostre criteri, car no sou un de tants farlonians que ens parlen de les trinxeres universals i còsmiques per fugir de l'única trinxera nostra i ben nostra; la catalana, la trinxera de tots els pobles hispànics. Vós que sou separatista creieu que Catalunya sola, aïllada, esquerpa, s'abasta per anihilar el franquisme, per esdevenir, mitjançant el propi i únic esforç, un paradís rodejat de pobles junyits pel terrorisme franquista? No copseu que com és ens aïlléssim, com més ens baralléssim amb els altres pobles hispànics que pateixen la mateixa el mateix que nosaltres i règim criminal de Franco, més enfortiríem Franco i els seus còmplices, l'amo de tots ells: Hitler? Vós que sou separatista, heu d'acceptar la necessitat històrica d'avui: per trossejar, per alliberar-nos del règim franquista, hem d'unir-nos tots els catalans, hem d'unir Catalunya a tots els pobles hispànics, sumar **TOTES LES VOLUNTATS ENEMIGUES DE FRANCO I SERRANO SUÑER, DEL NAZI-FEIXISME.** (...)

El document complert es pot consultar a l'Arxiu Massip (Joan Comorera) de la Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.